

A
01.12
2513

เอกสาร มคอ.

5781

176

เอกสารพิมพ์เผยแพร่โดย

สมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา

๑๖ กันยายน ๒๕๑๓

คำปรารภ

เมื่อข้าพเจ้าได้รับตำแหน่งอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๑๒ ได้พบว่า การดำเนินงานของวิทยาลัยวิชาการศึกษาไม่มีความคล่องตัวเป็นอันมาก จึงได้ร่าง พ.ร.บ. ยกฐานะวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยเสนอต่อประธานสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๑๒ และรอรับฟัง พิจารณาอยู่ ๑ ปีเต็ม จนถึงเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๑๓ จึงได้เสนอร่าง พ.ร.บ. นี้ต่อประธานสภาวิทยาลัย วิชาการศึกษาอีกครั้งหนึ่ง และเสนอให้เลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติเพื่อพิจารณาอีกทางหนึ่ง

อาจจะเห็นเพราะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็น “วิทยาลัย” ในความหมายของความเข้าใจของ บุคคลทั่วไปว่าไม่ใช่สถานศึกษาชั้นปริญญาในระดับมหาวิทยาลัย ทั้งที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ดำเนินงานอยู่จริง จึงเห็นสมควรที่จะออกเอกสารฉบับนี้ เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่บุคคลที่สนใจในการศึกษาชั้น “มหาวิทยาลัย”

ขอขอบคุณสมาชิกสมัชชาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ที่ได้จัดพิมพ์เพื่อแจกจ่ายเนื่องในวันครบรอบนี้ ที่ ๑๖ ของวันสถาปนาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ในวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๑๓ นี้

สุจิต เหล่าสุนทร

สุจิต เหล่าสุนทร

อธิการ

เอกสาร มคอ.

วิทยาลัยวิชาการศึกษา

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้น ณ วันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๗ นับเป็นปีที่ ๙ ในรัชกาลปัจจุบัน วิทยาลัยวิชาการศึกษาจึงเป็นสถานศึกษาชั้นอุดมศึกษาที่ประกาศปริญญา สถาปนาขึ้นเป็นแห่งแรกในรัชกาลปัจจุบัน มีอายุย่างขึ้นปีที่ ๑๗ นับว่าเป็นสถานศึกษาชั้นอุดมศึกษาที่เริ่มตั้งเมื่อไม่นานนัก ในเมื่อเปรียบกับสถานศึกษาชั้นอุดมศึกษาที่สำคัญอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

๑. ฐานะของวิทยาลัย

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการตามพระราชบัญญัติ

มาตรา ๕ วิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นสถานการศึกษา และการวิจัยในวิชาการศึกษาและวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหมายจะส่งเสริมวิชาชีพและวิทยฐานะของครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษา

มาตรา ๖ ให้วิทยาลัยวิชาการศึกษา เป็นนิติบุคคล

ตามความในมาตราทั้ง ๓ แห่ง พระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. ๒๔๙๗ วิทยาลัยจึงอยู่ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นนิติบุคคล และมุ่งหมายจะส่งเสริมวิชาชีพและวิทยฐานะของครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษา สอนและวิจัยวิชาการศึกษา และวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง

ณั้ขณะนั้นวิทยาลัยวิชาการศึกษาจึงทำการสอนและวิจัยวิชาการศึกษา และวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องถึง
ชั้นปริญญาโท โดยมีนิสิตและนักศึกษาจบชั้นปริญญาแล้ว ๙๙๙๘ คน^๑ เป็นนิสิต^๒ ๒๒๒๔ คน เป็น
นักศึกษา^๓ ๓๗๗๔ คน จบประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ ๓๐๗ คน และมีนิสิตจบชั้นปริญญาโท ๑๒๗ คน
มีคณะวิจัยวิชาการศึกษา สำนักทดสอบ และสถาบันการค้นคว้าเรื่องเด็ก ทำการวิจัยการศึกษาและจิตวิทยา
และทำแบบทดสอบมาตรฐานความถนัดทางการเรียน และสำหรับชั้น ป. ๗

วิทยาลัยวิชาการศึกษาอยู่ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการ มีฐานะเป็นนิติบุคคล ตาม
พระราชบัญญัติ แต่ไม่มีฐานะเป็นส่วนในทางราชการ ไม่เป็นทบกรม ไม่เป็นทบกอง และไม่เป็นแผนก
เช่นส่วนราชการอื่น ๆ โดยทั่วไป ฉะนั้นอาจารย์ทุกคนจึงเป็นข้าราชการสังกัดกรมการฝึกหัดครู ไม่ใช่อาจารย์
ของวิทยาลัยวิชาการศึกษา เพราะวิทยาลัยวิชาการศึกษา ไม่เป็นอะไรทั้งสิ้นในระบบราชการ เป็นแต่
นิติบุคคลตามพระราชบัญญัติเท่านั้น

๒. สถานท

วิทยาลัยวิชาการศึกษาในปัจจุบันได้ดำเนินการสอนอยู่ในสถานต่าง ๆ รวม ๗ แห่ง คือ

๑. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
๒. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน
๓. วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน ชลบุรี

๑ เมื่อสิ้นปีการศึกษา ๒๕๑๒

๒ ผู้เข้าศึกษาในภาคกลางวัน

๓ ผู้เข้าศึกษาในภาคเย็น

๔. วิทยาลัยวิชาการศึกษา พิษณุโลก
๕. วิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาสารคาม
๖. วิทยาลัยวิชาการศึกษา สงขลา
๗. วิทยาลัยวิชาการศึกษา พระนคร

และได้ผนวกวิทยาลัยวิชาการศึกษา พลศึกษา ณ สนามกีฬาแห่งชาติ ปทุมวัน โดยมีกรมพลศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ ตามมติของสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๑๓

นอกจากนี้คาดว่าจะจะมีวิทยาลัยวิชาการศึกษา ในภาคต่าง ๆ ของประเทศเพิ่มขึ้นจากที่มีอยู่แล้ว ในอนาคตอันใกล้อีกหลายแห่ง

การก่อสร้างอาคารเรียนและหอนอน ตลอดจนอาคารที่จำเป็นอื่น ๆ นั้นดำเนินไปด้วยดีพอเพียงกับจำนวนนิสิตนักศึกษา เพราะการรับนิสิตนักศึกษาจำกัดจำนวนตามความเหมาะสมของอาคารสถานที่ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๓ วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้รับงบประมาณรวมเป็นเงิน ๔๗.๔๘ ล้านบาท

๓. นิสิตนักศึกษาและนักเรียนสาธิต

จำนวนนิสิตนักศึกษาของวิทยาลัยได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทุกแห่ง ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการของชาติในการที่จะให้มีครูปริญญาเพื่อทำการสอนในโรงเรียนต่าง ๆ ให้เพียงพอ

ในปีการศึกษา ๒๕๑๓ วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้มีนิสิตในทุก ๆ แห่งรวม ๕๐๔๑ คน และมีนักศึกษาอีก ๕๗๕๐ คน รวมทั้งสิ้นมี ๑๐,๗๙๑ คน ทั้งนี้

จำนวนนิสิตนักศึกษาเมอมิถุนายน 2513

		ประสานมิตร	ปทุมวัน	บางแสน	พิษณุโลก	มหาสารคาม	สงขลา	พระนคร	รวมทั้งสิ้น
นิสิต	ปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1	114	250	197	—	—	—	—	561
	ชั้นปีที่ 2	125	130	224	—	—	—	—	479
	ชั้นปีที่ 3	638	201	275	234	214	112	296	1970
	ชั้นปีที่ 4	582	218	179	210	121	119	223	1652
	ประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ	93	—	—	—	—	—	—	93
ปริญญาโท	ชั้นปีที่ 1	128	—	—	—	—	—	—	128
	ชั้นปีที่ 2	158	—	—	—	—	—	—	158
รวมนิสิตทั้งสิ้น		1,838	799	875	444	335	231	519	5041
<hr/>									
นักศึกษา	อนุปริญญา	—	398	166	43	—	—	—	607
	ปริญญาตรี	2,159	—	1144	1060	357	423	—	5143
	รวมนักศึกษาทั้งสิ้น	2,159	398	1310	1103	357	423	—	5750
<hr/>									
รวมนิสิตนักศึกษาทั้งสิ้น		3,997	1,197	2185	1547	692	654	519	10,791

นอกจากวิทยาลัยวิชาการศึกษายังมีโรงเรียนสาธิต รวม ๔ แห่ง คือโรงเรียนประถมสาธิต ประสานมิตร โรงเรียนมัธยมสาธิต ประสานมิตร โรงเรียนมัธยมสาธิต ปทุมวัน โรงเรียนสาธิตทิพย์บำเพ็ญ บางแสน รั้วนักเรียนในชั้นเด็กเล็ก ชั้นประถม ชั้นมัธยม และวิชาอาชีพบางวิชา ตามแบบโรงเรียนมัธยม แบบประสม มีจำนวนนักเรียนรวมทั้งสิ้น ๓๓๗๖ คน

๔. อาจารย์

เนื่องจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ขยายการดำเนินงานออกไปเป็นอย่างมาก เพื่อให้สามารถผลิตครูในระดับปริญญาได้มากตามความต้องการของประเทศ จึงมีการขาดแคลนอาจารย์อยู่บ้าง วิทยาลัยจึงได้ขยายการศึกษาในชั้นประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะและชั้นปริญญาโทให้กว้างขวางขึ้น ตามกำลังอาจารย์ชั้นสูงที่สามารถหาได้ ทำให้มีนิสิตในชั้นประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ ในปีการศึกษา ๒๕๑๓ นี้ ๙๓ คน นิสิตปริญญาโท ๓๘๖ คน

นิสิตปริญญาโทที่มีความสามารถดี วิทยาลัยได้จัดให้เข้าสอนนิสิตในชั้นปริญญาตรีด้วย จึงนับว่าสามารถบรรเทาความขาดแคลนอาจารย์ของวิทยาลัยไปได้บ้าง

ในต้นปีการศึกษา ๒๕๑๓ นี้ วิทยาลัยมีอาจารย์ในระดับต่าง ๆ รวมกันทั้งสิ้น ๗๐๖ คน (รวมทั้งโรงเรียนสาธิตทั้ง ๔ แห่ง) มีผู้ได้รับปริญญาเอก ๓๖ คน ปริญญาโท ๒๘๐ คน ปริญญาตรีและผู้ได้รับประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ ๓๓๔ คน ผู้ที่ไม่มีปริญญา ๔๖ คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ทางฝ่ายธุรการ และสอนบางวิชาในโรงเรียนสาธิตต่าง ๆ

๕. การเลื่อนเงินเดือนและตำแหน่ง

เนื่องจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาไม่มีฐานะเป็นส่วนราชการเช่นส่วนราชการอื่น ๆ ตามปกติ การเลื่อนเงินเดือนและเลื่อนตำแหน่งของอาจารย์จึงรวมอยู่กับข้าราชการกรมการฝึกหัดครู อาจารย์ตั้งแต่ชั้นเอกลงมา

อยู่ภายใต้การพิจารณาของคุรุสภา ซึ่งทำหน้าที่แทน ก.พ. สำหรับข้าราชการครู ส่วนอาจารย์ที่จะดำรงตำแหน่ง
ชั้นพิเศษตั้งแต่รองศาสตราจารย์ขึ้นไป ต้องได้รับการพิจารณาจาก ก.พ. โดยตรง แม้ว่าสภาวิทยาลัยจะอนุมัติ
ให้เป็นได้ก็ต้องรออนุมัติจาก ก.พ. ดังเช่นข้าราชการที่จะเลื่อนเป็นชั้นพิเศษทั่วไป

อาจารย์จะได้เลื่อนเป็นรองศาสตราจารย์ จะต้องทำปริมาณงานในหน้าที่ของตน และ
ต้องทำ "วิทยานิพนธ์" เพื่อการเลื่อนตำแหน่งด้วย เมื่อสภาวิทยาลัยพิจารณาและอนุมัติแล้ว จะ
ต้องได้รับอนุมัติจากที่ประชุมอธิบดี ซึ่งทำหน้าที่ อ.ก.พ. ของกระทรวงศึกษาธิการอีกครั้งหนึ่ง ต่อ
จากนั้นกระทรวง ฯ จึงเสนอให้ ก.พ. พิจารณา การพิจารณาของ ก.พ. เต็มไปด้วยความล่าช้าและ
เหนียวแน่น แตกต่างกับการพิจารณาของ ก.ม. อย่างหาที่เปรียบมิได้ มีอาจารย์ของวิทยาลัยหลายคน
ที่เสนอไปถึง ก.พ. แต่ยังไม่ทราบผล เพราะวิถีทางอันล่าช้าและน่าเบื่อหน่ายของ ก.พ.

สิ่งที่น่าจะคำนึงอีกอย่างหนึ่งสำหรับอาจารย์ของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ก็คือตำแหน่งของวิทยาลัย
วิชาการศึกษาเรียกชื่ออย่างอื่นตามกฎหมาย ก.พ. ที่ ๒๙๕ นั้น ตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานอธิการ ซึ่งความจริง
เป็นตำแหน่งเช่นเดียวกับเลขาธิการของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้รับการเทียบให้เทียบเท่าหัวหน้ากอง
ส่วนตำแหน่งอื่น เช่นอธิการ รองอธิการ หัวหน้าคณะวิชา ไม่มีเทียบไว้ ส่วนมหาวิทยาลัยอื่น หัวหน้า
ภาควิชา รองคณบดี ต่างเทียบเท่า ผู้อำนวยการกอง คณบดี รองอธิการบดี เทียบเท่ารองอธิบดี ตำแหน่ง
หัวหน้าของวิทยาลัยวิชาการศึกษาจึงต้องอาศัยตำแหน่งเผ่งกับรองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ซึ่งเทียบเท่า
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกอง และรองอธิบดีตามลำดับ เฝอญตำแหน่งศาสตราจารย์ของวิทยาลัยวิชาการศึกษา
ก.พ. อนุมัติให้ ๕ ตำแหน่งเท่านั้น ฉะนั้นรองอธิการจึงเท่ากับผู้อำนวยการกองแทบทั้งสิ้น เพราะเผ่งอยู่กับ
ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ทำให้เกิดความรู้สึกแตกต่างเมื่อเปรียบกับตำแหน่งในมหาวิทยาลัยอื่นเป็นอย่างมาก

๖. โครงการผลิตครูปริญญา ตามแผนพัฒนาการศึกษา

เพื่อให้ประเทศได้มีครูปริญญา เพื่อทำการสอนในโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศได้ประมาณปีละ ๕๐๐๐ คน วิทยาลัยจึงได้ทำโครงการเสนอเข้าในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๓ (๒๕๑๕ - ๒๕๑๙) ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีหลักเกณฑ์สำคัญคือ ขยายการรับนิสิตและนักศึกษาเพิ่มขึ้นประมาณ ๑๐๐๐ คน ต่อประเภททุก ๆ ปี ฉะนั้นในปีการศึกษา ๒๕๑๕ ซึ่งเป็นปีสิ้นสุดของแผนการพัฒนการศึกษา จะมีนิสิตทั้งหมดในปีนั้นประมาณ ๑๑,๐๐๐ คน และนักศึกษ่อีกประมาณ ๑๑,๕๐๐ คน และจะมีบัณฑิตจากนิสิตระดับต่าง ๆ เมื่อสิ้นปีการศึกษา ๒๕๑๕ ประมาณ ๔๕๐๐ คน และจากนักศึกษ่อีกประมาณ ๒๕๐๐ คน โดยคาดว่าจะเป็บัณฑิตที่ปฏิบัติหน้าที่ครูอยู่แล้ว ประมาณ ๒,๐๐๐ คน

อนึ่งเมื่อได้ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาไปแล้วประมาณปีที่ ๓ ของแผนการและถ้าทุกอย่างดำเนินไปตามแผนพัฒนาวิทยาลัยจะเปิดการสอนชั้นปริญญาเอกให้แก่บัณฑิต เปิดสอนชั้นปริญญาโทให้แก่นักศึกษา ฉะนั้นเมื่อหมดแผนพัฒนาในระยะที่ ๓ แล้ว วิทยาลัยจะมีบัณฑิตปริญญาเอก และมีนักศึกษาที่ได้รับปริญญาโท ออกช่วยปฏิบัติงานการศึกษาของประเทศ จำนวนบัณฑิตทั้งปริญญาเอก และปริญญาโทจะเพิ่มมากขึ้นทุก ๆ ปี จนพอกับความต้องการของประเทศ

วิทยาลัยจะพยายาม “ส่งเสริมวิชาชีพและวิทยฐานะของครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษา” อย่างสุดความสามารถ

๗. มลยา

วิทยาลัยได้พยายามเข้มงวดในด้านวิชาการ เพิ่มจำนวนนิสิตนักศึกษามากขึ้น พยายามให้มี

มาตรฐานเท่าเทียมกับสถานศึกษาชั้นปริญญาตรี และเป็นที่ยอมรับทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทำให้มีภาระต่าง ๆ ทั้งในการสอน ปรับปรุงการสอน ค้นคว้าทางวิชาการของอาจารย์เพิ่มขึ้น อาจารย์ส่วนใหญ่จึงรู้สึกว่าการจะได้รับการยกฐานะให้เท่าเทียมกับอาจารย์ของสถานศึกษาชั้นปริญญาอื่น ๆ และมีอิสระในการดำเนินงานทางวิชาการเช่นเดียวกัน

การศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี ควรจะได้รับการยกย่องดังเช่นในสถานศึกษาชั้นปริญญาอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ฉะนั้นควรได้มีฐานะเป็น “บัณฑิตวิทยาลัย” เช่นเดียวกับสถานศึกษาอื่น ๆ มิใช่ต้องซุกซ่อนหรือแอบแฝงอยู่ในรูปอื่น หรือให้เป็นแต่เพียงแผนกวิชาในสถาบันศึกษาโดยทั่วไป “บัณฑิตวิทยาลัย” ได้รับการยกย่องว่าเป็นแหล่งวิชาการชั้นสูง เป็นขุมกำลังของสถานศึกษา เป็นแหล่งชื่อเสียงและเกียรติคุณทางวิชาการของสถานศึกษานั้น ๆ

ขณะนั้นวิทยาลัยวิชาการศึกษายังไม่มีฐานะในการแบ่งส่วนราชการอย่างใดเลย ไม่เป็นแผนก ไม่เป็นกอง ไม่เป็นกรม ไม่เป็นอะไรทั้งสิ้น เหมือนเช่นหน่วยราชการอื่น ๆ และได้เป็นเช่นนี้มาตั้งแต่ตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ เป็นการถูกต้องด้วยระเบียบแบบแผนทางราชการแล้วหรือ กิจการที่ได้ดำเนินการมาแล้ว ตั้งแต่ต้นจะมีอะไรเป็นเป็นโมฆะบ้างหรือไม่ น่าจะเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาอยู่มาก ฉะนั้นถ้าได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนทางราชการ จะน่าดูและถูกต้องกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้เป็นอย่างมาก

กรรมการสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประกอบด้วยผู้มีตำแหน่งบังคับบัญชาชั้นอธิบดี ในกระทรวงศึกษาธิการเป็นอันมาก ทำให้ความคิดเห็นของสภาวิทยาลัยเป็นความคิดเห็น เพื่อแก้ปัญหาของกระทรวงมากกว่าจะแก้ปัญหาของวิทยาลัย บางครั้งอาจเป็นการเพิ่มปัญหาให้แก่วิทยาลัยเสียอีก เช่นการส่งข้าราชการมาศึกษาต่อ แม้เรื่องการยกฐานะของวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยก็เช่นกัน

การใช้คำ “วิทยาลัย” ในความหมายสำหรับสถานศึกษาชั้นอุดมศึกษา ทำให้เกิดความเข้าใจผิดแก่ประชาชนทั่วไป เพราะคำว่า “วิทยาลัย” แต่ไหนแต่ไรมาในประเทศเราใช้สำหรับ โรงเรียนชั้นมัธยม (กินนอน) เช่น ราชวิทยาลัย สวนกุหลาบวิทยาลัย กรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ยุพราชวิทยาลัย วัฒนาวิทยาลัย และต่อมาก็ใช้กับสถานศึกษาที่ต่ำกว่าชั้นปริญญา เช่น วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้า และวิทยาลัยเอกชนต่าง ๆ การนำเอาคำวิทยาลัยมาใช้กับสถานศึกษาชั้นปริญญา จึงเกิดความเข้าใจผิดโดยทั่วไป มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ล้วนแต่เริ่มจากสอนวิชาเดียว เช่นเดียวกับวิทยาลัยวิชาการศึกษา แต่ผู้ตั้งชื่อใช้คำว่ามหาวิทยาลัย ซึ่งหมายถึงวิทยาลัยใหญ่ เป็นการสอนชั้นปริญญา ไม่ใช่สอนชั้นมัธยม หรือสูงกว่าเล็กน้อย ทั้งเป็นแนวทางที่จะเพิ่มวิชาแขนงต่างๆ ได้อีกมากมายในอนาคต นับว่าเป็นความคิดที่น่ายกย่องชมเชยอย่างยิ่ง การเอาคำที่เป็นที่เข้าใจในความหมายอย่างชัดเจนอยู่แล้วมาใช้ในที่ที่ไม่เหมาะ ทำให้เกิดความเข้าใจผิดดังกล่าวมานั้นเป็นอย่างมาก ดังเช่น โรงเรียนอนุบาล เมื่ออนุบาลเป็นโรงเรียนไม่ใช่ “สวนเด็ก” ก็ต้องสอนหนังสือ สอนเลข สอนวิทยาศาสตร์ และสอนภาษาอังกฤษไปด้วย เพราะมีฉะนั้นผู้ปกครองจะหาว่าโรงเรียนสอนไม่ดี เด็กอ่านหนังสือไม่ออก คิดเลขไม่ได้ และก็ไม่รู้ภาษาอังกฤษเสียด้วย วิทยาลัยวิชาการศึกษาเหมือนกัน เมื่อใช้คำ “วิทยาลัย” จะห้ามไม่ให้ประชาชนคิดถึงสถานศึกษาที่เป็น “วิทยาลัย” ดังกล่าวมาแต่ต้นได้อย่างไร

ชื่อของสถานศึกษาชั้นอุดมศึกษา มีความสำคัญเพียงใดนั้น จะเห็นได้จากมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ เปลี่ยนชื่อเป็นมหาวิทยาลัยมหิดล นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ว่าร้องจะเปลี่ยนชื่อจากเกษตรศาสตร์ให้เป็นอื่น จึงไม่แปลกอะไรเลยที่อาจารย์ของวิทยาลัยวิชาการศึกษาจะไม่มุ่งที่จะตั้ง “วิทยาลัย” เป็นมหาวิทยาลัย

๘. จำนวนบัณฑิตปริญญาตรี ประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ และปริญญาโทที่จบจากวิทยาลัย
 วิชาการศึกษา

ปี	ปริญญาตรี		วิชาเฉพาะ	ปริญญาโท	
	นิสิต	นักศึกษา	นิสิต	นิสิต	รวม
๒๔๙๗	๓๐	—	—	—	๓๐
๒๔๙๘	๓๘	—	—	—	๓๘
๒๔๙๙	๗๐	—	—	—	๗๐
๒๕๐๐	๑๗๒	—	—	๗	๑๗๙
๒๕๐๑	๓๐๑	๕๖	—	—	๓๕๗
๒๕๐๒	๔๘๓	๑๓๕	—	๗	๖๒๕
๒๕๐๓	๔๕๓	๑๗๖	—	—	๖๒๙
๒๕๐๔	๔๕๐	๒๑๘	—	๑๔	๖๘๒
๒๕๐๕	๓๗๓	๑๙๔	—	๔	๕๗๑
๒๕๐๖	๔๔๒	๒๓๕	—	๗	๖๘๔
๒๕๐๗	๔๑๗	๓๑๖	๕๔	๒๑	๘๐๘
๒๕๐๘	๔๔๖	๕๐๒	๕๐	๑	๙๙๙
๒๕๐๙	๔๙๐	๕๙๗	๓๓	๑๗	๑๑๓๗
๒๕๑๐	๔๙๖	๔๒๗	๔๔	๑๐	๙๗๗
๒๕๑๑	๖๘๔	๔๐๐	๕๗	๓๑	๑๑๗๒
๒๕๑๒	๘๗๙	๕๑๘	๖๙	๔๘	๑๕๑๔
รวม	๖๒๒๔	๓๗๗๔	๓๐๗	๑๖๗	๑๐,๔๗๒

๙. คุชกูบัณฑิตกิตติมศักดิ์

วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ทูลเกล้าถวายปริญญาคุชกูบัณฑิตกิตติมศักดิ์ แก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อพ.ศ. ๒๕๐๒ และแก่สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ นอกจากนี้วิทยาลัยวิชาการศึกษายังได้ประสาทคุชกูบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ในปีต่อ ๆ มาดังนี้

พ.ศ. ๒๕๑๐

ม.ล. ปิ่น มาลากุล
หลวงสวัสดิศาสตราวุทธิ

พ.ศ. ๒๕๑๑

กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร
Dr. Herman B Wells

พ.ศ. ๒๕๑๒

นายบุญถิ่น อัตถากร
ศาสตราจารย์ ดร. สโรช บัวศรี
Dr. Willis P. Porter

๑๐. การยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย

ความเข้าใจเรื่องมหาวิทยาลัยจะต้องมีการสอนหรือมีคณะวิชาต่างๆ มาก ทุกประเภทของแขนงวิชานั้น เป็นแต่เพียงความคิดว่าควรจะเป็นเช่นนั้น ถ้าจะถือเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญว่าจะจะเป็นมหาวิทยาลัย หรือไม่แล้ว คงมีมหาวิทยาลัยใหญ่ๆ ในขณะนี้ ไม่เป็นมหาวิทยาลัยตามความหมายเช่นนั้นมากมาย ในสหรัฐอเมริกา มหาวิทยาลัยที่เกิดขึ้นตามกฎหมายที่เรียกว่า LAND GRANT สอนเฉพาะวิชา เกษตรศาสตร์ วิศวกรรม

ศาสตร์ ศาสนศาสตร์ และวิชาเกี่ยวข้องอื่น ๆ ไม่มากนัก มหาวิทยาลัยเปอติวในรัฐอินเดียนา ซึ่งตั้งมาได้ ๑๐๐ ปีพอดี มีนิสิตประมาณ ๓๐,๐๐๐ คน ตั้งขึ้นตามกฎหมายตั้งกล่าว และมหาวิทยาลัยอินเดียนาในรัฐเดีวกัน ทั้ง ๒ มหาวิทยาลัยนี้ ไม่เปิดสอนในวิชาที่อีกมหาวิทยาลัยหนึ่งเปิดสอน ฉะนั้นถ้าถือตามความคิดข้างต้นทั้งสองมหาวิทยาลัยใหญ่ ซึ่งมีนิสิตแห่งละ ๓๐,๐๐๐-๔๐,๐๐๐ คน ก็คงไม่เป็นมหาวิทยาลัยทั้ง ๆ ที่ได้รับนับถือว่าเป็นมหาวิทยาลัยมาแล้ว ๑๐๐ กว่าปี มหาวิทยาลัยอินเดียนาตั้งเมื่อ ค.ศ. ๑๘๕๒ (เริ่มตั้งจริงเมื่อ ๑๘๒๐ แต่เรียกเป็น State Seminary) ขณะนี้มีนิสิตประมาณกว่า ๔๐,๐๐๐ คน

วิทยาลัยวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาประมาณ ๑๐,๐๐๐ เศษ มีผู้จบปริญญาตรีไปแล้ว ประมาณ ๑๐,๐๐๐ คน เช่นกัน และมีผู้จบชั้นสูงกว่าปริญญาตรีแล้วอีก ประมาณเกือบ ๕๐๐ คน สมควรจะได้ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยหรือยังเป็นเรื่องที่น่าสมควรจะคิดอย่างยิ่ง

สาธารณรัฐจีนไต้หวัน มี Taiwan Normal Univesity ทำหน้าที่ผลิตครูให้แก่ประเทศและเป็นพี่เชิดหน้าชูตาของประเทศในด้านอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง Philippine Normal College สถานฝึกหัดครูชั้นปริญญาของประเทศฟิลิปปินส์กำลังจะได้ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย เรียกชื่อเป็น Philippine Teachers State University โดยสภาวิทยาลัยของเขาเป็นผู้เสนอให้รัฐบาลยกฐานะให้เป็นมหาวิทยาลัย

สำหรับมหาวิทยาลัยที่ชื่อตามวิชาที่สอน เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรนั้น ในประเทศพม่าก็มี Arts and Science University อยู่ถึง ๒ แห่ง คือที่แรงกุน และมีนดเลย์ ต่างมีอธิการบดีของตนเอง

วิทยาลัยวิชาการศึกษาจึงได้ยกร่างพระราชบัญญัติ ยกฐานะวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยและเสนอต่อประธานสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๑๒ ต่อมาในเดือน กรกฎาคม ๒๕๑๓

ได้มีการประชุมอาจารย์ในระดับหัวหน้าเพื่อพิจารณาในเรื่องนี้และวิทยาลัยได้เสนอร่างพระราชบัญญัติ ยกฐานะ
 ต่อประธานสภาวิทยาลัยอีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๑๓ พร้อมกันนี้ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติ
 ยกฐานะนี้ให้เลขาธิการสภาการศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ในด้านอุดมศึกษาของประเทศโดยตรงอีกทางหนึ่ง ขณะนั้นทราบ
 ว่าเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติได้กำลังเนินการเพื่อยกฐานะของวิทยาลัยอยู่

๑๑. รายนามกรรมการสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษาปัจจุบัน

๑. นายสุกิจ	นิมมานเหมินท์	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒. นายสนั่น	สุมิตร	ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๓. นายสาโรช	บัวศรี	รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๔. นายเชื้อ	วิชัยดิษฐ์	อดีตเลขาธิการคุรุสภา
๕. นายเกรียง	เยี่ยมสกุล	อธิบดีกรมสามัญศึกษา
๖. นายบุญถิ่น	อรรถากร	อธิบดีกรมการฝึกหัดครู
๗. นายพงศ์ศักดิ์	วรสุนทรโรสด	อธิบดีกรมอาชีวศึกษา
๘. นายก่อ	สวัสดิพานิชย์	อธิบดีกรมวิสามัญศึกษา
๙. นายสุทโธ	เหล่าสุนทร	อธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา
๑๐. น.ส. ละม้ายมาศ	ศรทัตต์	รองอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา
๑๑. คุณหญิงอุบล	หุวนันท์	รองอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน
๑๒. นายพิทักษ์	รักษพลเดช	หัวหน้าคณะวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์
๑๓. นางนาฏเฉลียว	สุมาวงศ์	หัวหน้าคณะวิชาการศึกษา

๑๔. นายประสาธ	หลักศิลา	หัวหน้าคณะวิชามนุษยธรรม ศึกษา และสังคม- ศาสตร์
๑๕. นายสวัสดิ์	ปุษปาคม	รองอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน
๑๖. นายพนัส	หันนาคินทร์	รองอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา พิษณุโลก
๑๗. น.ส. บุญชม	ไชย โภษี	รองอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาสารคาม
๑๘. นายสมพร	บัวทอง	รองอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา สงขลา
๑๙. น.ส. ฟุ้งเฟื่อง	เครือตราชู	รองอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา พระนคร
๒๐. นายบุญถึง	แน่นหนา	หัวหน้าสำนักงานอธิการวิทยาลัย

**๑๒. ข้าราชการกษัตริย์ของวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัย
ข่าววิทยุแห่งประเทศไทย**

เวลา ๐๖.๓๐ น.

ประจำวันที ๑๙ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๓

สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติรายงานว่า เนื่องจากได้มีคณะกรรมการสภาการศึกษาแห่งชาติ
บางท่านได้เสนอว่า วิทยาลัยวิชาการศึกษาทั้ง ๖ แห่งนั้น สมควรที่จะโอนไปสังกัดอยู่กับสำนักนายกรัฐมนตรี
แทนที่จะอยู่ในกรมศึกษาธิการ เพราะเมื่อมีสภาพเป็นมหาวิทยาลัยจะได้สะดวกต่อการบริหาร และในแง่ของอาจารย์
ก็จะสามารถเลื่อนวิทยฐานะได้ถึงขั้นพิเศษอีกด้วย ในการพิจารณาเรื่องนี้ในชั้นกรรมการบริหาร ซึ่งมีรายงาน
ข่าวกล่าวว่า ทางกระทรวงศึกษาธิการไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอนี้ โดยให้เหตุผลว่า วิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็น
สถาบันผลิตครูสำหรับกระทรวงศึกษาธิการจึงจำเป็นต้องสังกัดอยู่กับกระทรวงศึกษาธิการตลอดไป เพื่อที่จะได้ทำ
งานประสานกับนโยบายการผลิตครูด้วย นอกจากนี้ขณะนี้กำลังทางวิทยาลัยวิชาการศึกษาที่มีอยู่ในขณะนี้

มีความจำเป็นต่อการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาคในกระทรวงศึกษาอีกด้วย รายงานข้างกล่าวต่อไปว่า ในที่สุดคณะกรรมการมีความเห็นว่า ถ้าหากได้โอนไปสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีแล้วก็น่าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. วิทยาลัยวิชาการศึกษาเสียใหม่ เพื่อให้มีความคล่องตัวในการบริหารและให้ครูอาจารย์ในสังกัด สามารถสอบเลื่อนวิทยะฐานะได้ เช่นเดียวกันกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ซึ่งขณะนั้นทางสภาการศึกษาแห่งชาติกำลังดำเนินการอยู่

ข่าวจากหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ประจำวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๑๓

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ขอโอนสังกัด

ดร. กำแหง พลังกูร เลขาธิการสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติแถลง ณ พระที่นั่งอนันตสมาคมว่า

คมว่า

ทางสภาการศึกษาได้รับข้อเสนอจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง จะขอเข้าอยู่ในสังกัดของสำนักนายกรัฐมนตรีแทนสังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการแล้ว ดร. กำแหง พลังกูร กล่าวต่อไปว่าทางสภาการศึกษาแห่งชาติจะได้นำรายละเอียดเข้าพิจารณา ในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติต่อไป

ข้อเสนอของทางวิทยาลัยวิชาศึกษานั้น เป็นความดำริของวิทยาลัยโดยตรง มีรายงานข่าวจากสภาการศึกษาแห่งชาติแจ้งว่า ก็มีข้อเสนอเช่นกันเพราะเมื่อวิทยาลัยวิชาการศึกษาสังกัดกรมการฝึกหัดครูนั้นขาดความคล่องตัวหลายกรณี โดยเฉพาะการเลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่งตลอดจนมีอิสระในการบริหารงาน ซึ่งถ้าสังกัดสภาการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี แล้วจะมีความคล่องตัวในการบริหารงานมากยิ่งขึ้น รายงานข้างกล่าวที่ว่าทางกระทรวงศึกษาธิการอาจจะคัดค้านข้อเสนอนั้น

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๗ มหาวิทยาลัยการศึกษา เป็นสถาบันการศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก และวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ส่งเสริมวิทยฐานะของครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษา. มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก และวิชาชีพชั้นสูง ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ส่งเสริมวิทยฐานะของครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษา.

มาตรา ๘ มหาวิทยาลัยอาจแบ่งส่วนราชการดังนี้

- (๑) สำนักงานอธิการบดี
- (๒) คณะหรือวิทยาลัย
- (๓) บัณฑิตวิทยาลัย

และอาจให้มีสาขา สถาบันเพื่อการวิจัยและการศึกษาชั้นสูง สำนักหรือศูนย์เพื่อส่งเสริมวิชาการ เป็นส่วนราชการในมหาวิทยาลัยอีกด้วย

สำนักงานอธิการบดีอาจแบ่งส่วนราชการเป็นกองและแผนก

คณะหรือวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย สถาบัน สำนักหรือศูนย์ อาจแบ่งส่วนราชการเป็น ภาควิชา และสำนักงานเลขานุการ

สำนักงานเลขานุการอาจแบ่งส่วนราชการเป็นแผนก

มาตรา ๙ การจัดตั้งและแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัยตามมาตรา ๘ ให้ทำเป็นประกาศของสำนักนายกรัฐมนตรี และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๐ ภายใต้วัตถุประสงค์ตามมาตรา ๗ มหาวิทยาลัยจะรับบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันการศึกษาหรือสถาบันวิชาการชั้นสูงอื่น เข้าสับทบในมหาวิทยาลัยได้ และมีอำนาจให้ปริญญา อนุปริญญา

หรือประกาศนียบัตรชั้นหนึ่งชั้นใด แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันการศึกษา หรือสถาบันวิชาการชั้นสูงนั้น ๆ ได้

การรับหรือการทรงรับบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันการศึกษา หรือสถาบันวิชาการชั้นสูง เข้าสภทบในมหาวิทยาลัย ให้ทำเป็นประกาศของสำนักนายกรัฐมนตรี และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การควบคุมบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันการศึกษา หรือสถาบันวิชาการชั้นสูง ซึ่งเข้าสภทบในมหาวิทยาลัยนั้น ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด

มาตรา ๑๑ นอกจากเงินที่กำหนดไว้ในงบประมาณแผ่นดิน มหาวิทยาลัยอาจมีรายได้ดังนี้

- (๑) เงินผลประโยชน์และค่าธรรมเนียมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย
- (๒) ทรัพย์สินซึ่งมีผู้อุทิศให้มหาวิทยาลัย

รายได้ของมหาวิทยาลัยไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวง การคลังตามกฎหมายว่าด้วยวิธี การงบประมาณ

มาตรา ๑๒ บรรดาทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย จะต้องจัดการเพื่อประโยชน์และตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย

ทรัพย์สินซึ่งมีผู้อุทิศให้แก่มหาวิทยาลัย จะต้องดำเนินการตามเงื่อนไข ข้อบังคับ และวัตถุประสงค์ซึ่งผู้อุทิศกำหนดไว้.

หมวด ๒

การดำเนินงาน

มาตรา ๑๓ ให้มีสภามหาวิทยาลัยประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี เป็นนายกสภามหาวิทยาลัย รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ อธิบดีกรมการฝึกหัดครู เลขาธิการ ก.ม. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการ

สถาบัน ผู้อำนวยการสำนัก หรือศูนย์ของวิทยาลัย ตามมาตรา ๘ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งมีจำนวนไม่น้อยกว่าสี่คน และไม่เกินเก้าคน ให้รองอธิการบดีเป็นเลขานุการสภามหาวิทยาลัย ในกรณีที่มีรองอธิการบดีหลายคน ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งรองอธิการบดีคนหนึ่งเป็นเลขานุการสภามหาวิทยาลัย

มาตรา ๑๔ กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิให้ดำรงตำแหน่งสองปี แต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งใหม่อีกก็ได้

มาตรา ๑๕ สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัย และโดยเฉพาะมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

- (๑) กำหนดข้อบังคับและวางระเบียบของมหาวิทยาลัย
- (๒) อนุมัติหลักสูตรต่างๆ
- (๓) จัดหาวิธีการอันจะยังการศึกษา การอบรม และการวิจัย ของมหาวิทยาลัยได้

เจริญยงชน

- (๔) อนุมัติให้ปริญญา ประกาศนียบัตรชั้นสูง อนุปริญญา และประกาศนียบัตร
- (๕) พิจารณาจัดตั้ง ยุบ รวม และเลิก บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัย สถาบัน

สำนักหรือศูนย์ คณะ และภาควิชา และพิจารณาการรับ การงดรับ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันการศึกษา และสถาบันวิชาการชั้นสูง เข้าสมทบในมหาวิทยาลัย

(๖) พิจารณาแต่งตั้งและถอดถอน อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี รองคณบดี ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการสำนักหรือศูนย์ ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และอาจารย์ของมหาวิทยาลัย

- (๗) จัดวางระเบียบเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย
- (๘) หน้าที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยซึ่งมิได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ

มาตรา ๑๖ ให้นายกสภามหาวิทยาลัยเป็นผู้เรียกประชุมสภามหาวิทยาลัย

ถ้ากรรมการสภามหาวิทยาลัยตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป ร้องขอให้สภามหาวิทยาลัยประชุม เพื่อกิจการอย่างหนึ่งอย่างใด ก็ให้นายกสภามหาวิทยาลัยเรียกประชุมสภามหาวิทยาลัย

ในการประชุมสภามหาวิทยาลัย ต้องมีกรรมการสภามหาวิทยาลัยมาประชุมอย่างน้อยกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้นายกสภามหาวิทยาลัยเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่นายกสภามหาวิทยาลัยไม่อาจมาประชุมได้ ถ้าได้มอบหมายให้กรรมการใดเป็นประธานในที่ประชุม ให้กรรมการนั้นมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับนายกสภามหาวิทยาลัยในการประชมนั้น

แต่ถ้าไม่ได้มอบหมายกรรมการใด ก็ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชมนั้น

มาตรา ๑๗ การลงมติให้ถือคะแนนเสียงข้างมาก ถ้าในการลงมตินั้นมีคะแนนเสียงเท่ากันประธานที่ประชุมอาจออกเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๘ ให้มีอธิการบดีคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในงานของมหาวิทยาลัย จะมีรองอธิการบดีคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่อธิการบดีจะมอบหมาย

อธิการบดีนั้นจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งสี่ปี แต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งใหม่อีกก็ได้

รองอธิการบดีจะได้รับการพิจารณาแต่งตั้งโดยคำแนะนำของอธิการบดี

มาตรา ๑๙ อธิการบดีและรองอธิการบดี ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

(๑) ได้ปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัย หรือได้ปริญญาเอกหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น ซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

(๒) ได้ปริญญาและได้ปฏิบัติราชการ โดยตรงมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสิบปี ในมหาวิทยาลัย

หรือเคยดำรงตำแหน่งกรรมการสภามหาวิทยาลัยมาแล้ว รวมเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหกปี

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่ตำแหน่งอธิการบดีว่างลง หรืออธิการบดีไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองอธิการบดีเป็นผู้รักษาการแทน ถ้ามีรองอธิการบดีหลายคน ให้รองอธิการบดีที่อธิการบดีมอบหมายเป็นผู้รักษาการแทน ถ้าอธิการบดีไม่มอบหมาย ให้รองอธิการบดีที่มีอาวุโสเป็นผู้รักษาการแทน

ในกรณีที่ไม่มีรองอธิการบดี หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้สภามหาวิทยาลัยกำหนดกรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่งคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทนอธิการบดี

มาตรา ๒๑ เพื่อประโยชน์ในการบังคับบัญชา ให้ถือว่าอธิการบดีเป็นอธิบดี และรองอธิการบดีเป็นรองอธิบดี

มาตรา ๒๒ ให้มีรองอธิการบดีคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในงานของสำนักงานอธิการบดี และจะให้มิผู้ช่วยคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้

มาตรา ๒๓ ให้มีคณบดีคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในงานของคณะ หรือวิทยาลัยจะมีรองคณบดีคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่คณบดีจะมอบหมาย

คณบดีขึ้นให้แต่งตั้งจากคณาจารย์ ซึ่งปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีบริบูรณ์ และให้ดำรงตำแหน่งสามปี แต่อาจจะได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้

ถ้ามีการแบ่งภาควิชา ก็ให้มีหัวหน้าภาควิชาเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในงานของภาควิชา หัวหน้าภาควิชาขึ้นให้แต่งตั้งจากคณาจารย์ของมหาวิทยาลัย และให้ดำรงตำแหน่งสามปี แต่อาจจะได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้

มาตรา ๒๔ บัณฑิตวิทยาลัย สภามันเพื่อการวิจัยและการศึกษาชั้นสูง สำนักหรือศูนย์ เพื่อส่งเสริมวิชาการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยนั้น ให้มีคณบดี ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการสำนักหรือศูนย์เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในงาน จะมีรองคณบดี รองผู้อำนวยการสถาบัน รองผู้อำนวยการสำนักหรือศูนย์คนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่จะได้รับมอบหมาย.

คณบดี ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการสำนักหรือศูนย์ ให้แต่งตั้งจากคณาจารย์ของมหาวิทยาลัย ตามมาตรา ๒๓ โดยอนุโลม

ถ้ามีการแบ่งภาควิชา ก็ให้แต่งตั้งหัวหน้าภาควิชาจากคณาจารย์ของมหาวิทยาลัย ตามมาตรา ๒๓ โดยอนุโลมเช่นกัน

มาตรา ๒๕ เลขานุการของคณะหรือวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย สถาบัน และสำนักหรือศูนย์ ให้แต่งตั้งจากคณาจารย์ของมหาวิทยาลัย และให้ดำรงตำแหน่งสองปี แต่อาจจะได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้

มาตรา ๒๖ ให้มีสภาอาจารย์อันประกอบด้วยคณาจารย์ของมหาวิทยาลัย หรือจะมีผู้อื่นร่วมด้วยก็ได้ ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารภายในมหาวิทยาลัยและเกี่ยวกับการปรับปรุงส่งเสริมทางวิชาการอันจะยังให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่มหาวิทยาลัยยิ่งขึ้น

มาตรา ๒๗ ให้สภามหาวิทยาลัยกำหนดวางระเบียบสภาอาจารย์ ในส่วนที่เกี่ยวกับ จำนวนสมาชิก คุณสมบัติของสมาชิก วิธีการเลือกตั้ง และระเบียบอื่น ๆ ที่จำเป็น โดยให้ออกเป็นประกาศของมหาวิทยาลัย

มาตรา ๒๘ คณาจารย์ในมหาวิทยาลัยมีดังนี้

- (๑) ศาสตราจารย์ ซึ่งอาจเป็นศาสตราจารย์ประจำหรือศาสตราจารย์พิเศษ
- (๒) รองศาสตราจารย์
- (๓) อาจารย์ ซึ่งอาจเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ

มาตรา ๒๙ ศาสตราจารย์พิเศษนั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้ที่มีเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญของมหาวิทยาลัย

มาตรา ๓๐ ศาสตราจารย์ประจำที่มีผลงานดีเด่น เมื่อพ้นตำแหน่งไปแล้วอาจให้เป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณโดยความเห็นชอบของสภามหาวิทยาลัย

มาตรา ๓๑ ศาสตราจารย์ต้องมีคุณวุฒิดังนี้

(๑) ได้ปริญญาเอกหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น ซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการสอนหรือวิจัยในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาชั้นปริญญาอื่น ซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง รวมเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี หรือ

(๒) ได้ปริญญาโทหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น ซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการสอนหรือวิจัยในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาชั้นปริญญาอื่น ซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง รวมเวลาไม่น้อยกว่าสี่ปี หรือ

(๓) ได้ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น ซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการสอนหรือวิจัยในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาชั้นปริญญาอื่น ซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง รวมเวลาไม่น้อยกว่าสี่ห้าปี

(๔) ได้ปริญญาจากมหาวิทยาลัย หรือได้ปริญญาหรือเทียบเท่าจากสถาบันอุดมศึกษาอื่น ซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการวิจัยถึงขั้นที่สภามหาวิทยาลัยเห็นว่าได้ผลดีเด่นเป็นพิเศษ ในวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัย

มาตรา ๓๒ รองศาสตราจารย์ต้องมีคุณวุฒิดังนี้

(๑) ได้ปริญญาเอกหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น ซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการสอนหรือวิจัยในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาชั้นปริญญาอื่น ซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง รวมเวลาไม่น้อยกว่าสามปี หรือ

(๒) ได้ปริญญาโทหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น ซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการสอนหรือวิจัยในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาชั้นปริญญาอื่น ซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง รวมเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดปี หรือ

(๓) ได้ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น ซึ่งสภา-

มหาวิทยาลัยรับรองและได้ทำการสอนหรือวิจัยในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาชั้นปริญญาอื่น ซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง รวมเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี

มาตรา ๓๓ อาจารย์ต้องมีคุณวุฒิ ได้ปริญญาจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น ซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรอง หรือเป็นผู้มีความชำนาญในวิชาที่มีการสอนในมหาวิทยาลัยเป็นพิเศษ

อาจารย์พิเศษนั้นอธิการบดีจะได้แต่งตั้งขึ้นแต่ละปีการศึกษา จากผู้สอนซึ่งมิได้เป็นอาจารย์ ประจำของมหาวิทยาลัย

หมวด ๓

ปริญญา และเครื่องหมายวิทยฐานะ

มาตรา ๓๔ สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจให้ปริญญา ประกาศนียบัตรชั้นสูง อนุปริญญา และประกาศนียบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย

มาตรา ๓๕ ปริญญามีสามชั้น คือ

ปริญญาเอก	เรียกว่า	คุชฎีบัณฑิต	ใช้อักษรย่อ	ค.
ปริญญาโท	เรียกว่า	มหาบัณฑิต	ใช้อักษรย่อ	ม.
ปริญญาตรี	เรียกว่า	บัณฑิต	ใช้อักษรย่อ	บ.

ในชั้นปริญญาตรีอาจมีปริญญาตรีเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง หรือปริญญาตรีเกียรตินิยมอันดับสองก็ได้ การกำหนดให้วิชาใดมีปริญญา อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตร ชั้นใด และจะใช้อักษรย่อสำหรับวิชานั้นอย่างไร ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๓๖ สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจให้ปริญญาเกิตติมศักดิ์แก่บุคคล ซึ่งสภามหาวิทยาลัยเห็นว่าสมควรแก่ปริญญาชั้น

มาตรา ๓๗ มหาวิทยาลัยจะจัดให้มีครุวิทยฐานะ เข้มวิทยฐานะ และเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะ ก็ได้

การกำหนดลักษณะ ชนิด ประเภท และส่วนประกอบของครุภัณฑ์ฐานะ เข็มวิทยฐานะ หรือ เครื่องหมายแสดงวิทยฐานะ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ครุภัณฑ์ฐานะ เข็มวิทยฐานะ หรือเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะ จะใช้ในโอกาสใดโดย เงื่อนไขอย่างใด ให้เป็นไปตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด

มาตรา ๓๘ สภามหาวิทยาลัยอาจออกข้อบังคับกำหนดให้มีเครื่องแบบ เครื่องหมาย หรือ เครื่องแต่งกายนิสิตนักศึกษาได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๔

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๙ ผู้ใดใช้ครุภัณฑ์ฐานะ เข็มวิทยฐานะ เครื่องหมายแสดงวิทยฐานะ เครื่องแบบ เครื่องหมาย หรือเครื่องแต่งกายนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยไม่มีสิทธิ์ที่จะใช้หรือแสดงด้วยประการใด ๆ ว่าตนมีปริญญา ประกาศนียบัตรชั้นสูง อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรของวิทยาลัย โดยที่ตนไม่มี ถ้าได้กระทำเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนมีสิทธิ์ที่จะใช้ หรือมีวิทยฐานะเช่นนั้น ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือ จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๐ ผู้ใดดำรงตำแหน่งในวิทยาลัยก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ก็ให้ผู้นั้นดำรง ตำแหน่งนั้น ๆ ต่อไป จนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายกรัฐมนตรี

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล นิยมวิทยา (แผนกการพิมพ์) ๑๖๒/๓-๔-๕ ถนนบำรุงเมือง
ตำราญราชฎ์ พระนคร โทร. ๒๗๐๖๑ นายวิทยา รจิรวณิชเทพ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๑๓